

AKADÉMIA MEDYCZNA W ŁODZI
Zakład Medycyny Sądowej
ul. Sędziwój 1, tel. 202-63
PL ISSN 0924-8267

PL ISSN 0924-8267

archiwum medycyny sądowej i kryminologii

Kwartalnik
1989

PZWL—Warszawa
tom 39, nr 2

Erazm Baran, Zygmunt Przybylski, Aleksander Dubrzyński

50 lat istnienia Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii

50th anniversary of Polish Association of Forensic Medicine and Criminology

Z Katedr i Zakładów Medycyny Sądowej AM:
w Krakowie — Kierownik: prof. dr hab. Z. Marek
w Poznaniu — Kierownik: prof. dr hab. Z. Przybylski
w Warszawie — Kierownik: prof. dr hab. A. Dubrzyński

I. GENEZA TOWARZYSTWA

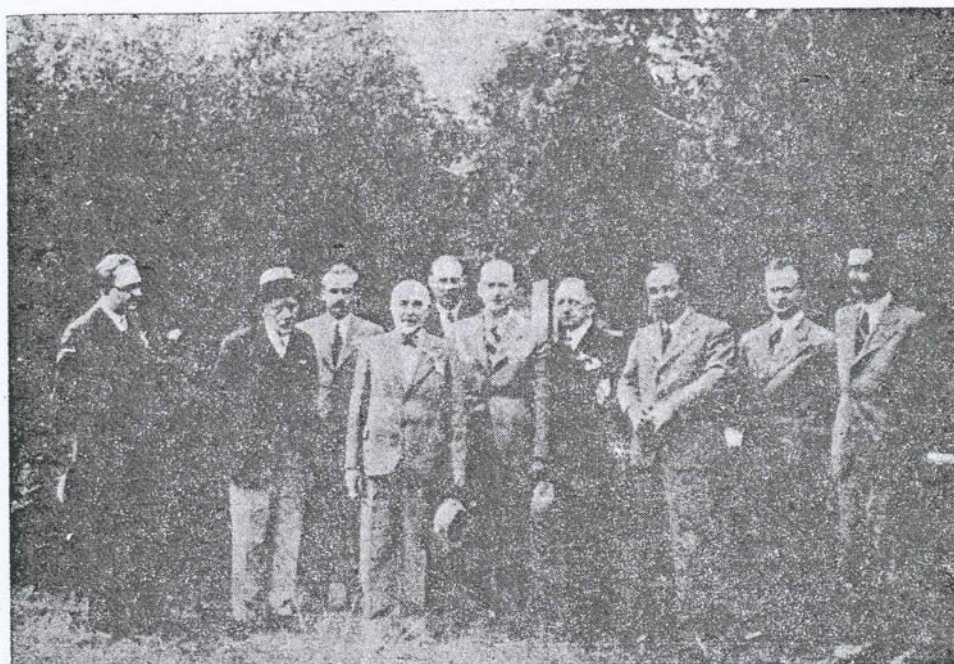
Podczas XV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich we Lwowie, który odbywał się w dniach 4—7 lipca 1937 r., w czasie obrad Sekcji Medycyny Sądowej na posiedzeniu V w dniu 7 lipca, profesor Wiktor Grzywo-Dąbrowski wystąpił z wnioskiem utworzenia Polskiego Towarzystwa Sądowo-Lekarskiego. Wniosek ten został poparty przez profesorów Wachholza, Siengalewicza i Horoszkiewicza. Opracowanie projektu Statutu Towarzystwa powierzono prof. Grzywo-Dąbrowskiemu (6).

Z inicjatywy profesora W. Grzywo-Dąbrowskiego od maja 1937 r. zostały zapoczątkowane Posiedzenia Naukowe z udziałem lekarzy i prawników w Zakładzie Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego im. J. Piłsudskiego, których tematyka dotyczyła zagadnień z zakresu kryminologii i medycyny sądowej. Inicjator powstania Towarzystwa prof. Grzywo-Dąbrowski uważał, iż posiedzenie w dniu 14 maja 1937 r. było pierwszym posiedzeniem Towarzystwa (1).

Tym niemniej, oficjalny wniosek o założenie Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii został postawiony na II Posiedzeniu Naukowym, które odbyło się w dniu 30 września 1937 roku, w warszawskim Zakładzie. Na zebraniu tym prof. Grzywo-Dąbrowski przedstawił projekt statutu Towarzystwa. Na listę osób założycieli wpisało się 26 osób (3).

Na mocy decyzji Komisarza Rządu m. st. Warszawy z dnia 7 lutego 1938 r. wpisane zostało do rejestru stowarzyszeń i związków Komisariatu Rządu m. st. Warszawy pod numerem 1176 stowarzyszenie pod oficjalną nazwą Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii (w skrócie PTMSiK) (3).

I Walne Zebranie (organizacyjne) członków Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii miało miejsce w dniu 3 marca 1938 r. w Zakładzie Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego. Obecnych było 21 osób. W skład pierwszego Zarządu Głównego wybrani zostali: prof. Grzywo-Dąbrowski, sędzia Sądu Okręgowego M. Halfter, prof. S. Horoszkiewicz, prokurator Sądu Najwyższego S. Lubodziecki, doc. W. Łu-

Ryc. 1. XV Zjazd Lekarzy i Przyrodników Polskich we Lwowie. Sekcja medycyny sądowej i kryminologii. Stoją od lewej: dr J. Makowiec, prof. L. Wachholz, dr S. Manczarski, prof. W. Sieradzki, dr S. Łaguna, prof. S. Schilling-Siengalewicz, prof. S. Horoszkiewicz, prof. W. Grzywo-Dąbrowski, doc. T. Tucholski, dr A. Kozłowski.

Ryc. 2. Konferencja Profesorów Medycyny Sądowej — Wrocław 19/20. III. 1948 r. Stoją od lewej: prof. S. Manczarski, prof. B. Popielski, prof. W. Grzywo-Dąbrowski, prof. B. Puchowski, prof. S. Schilling-Siengalewicz, dr R. Fidelski, prof. W. Dzużyński, pani Natalia Siengalewiczowa, prof. J. Dadlez, prof. J. Olbrycht.

niewski, prof. J. Olbrycht, prof. S. Schilling-Siengalewicz, prof. W. Sie-radzki, sędzia Sądu Najwyższego W. Sokalski.

Do Komisji Rewizyjnej wybrano: sędziego Sądu Najwyższego K. Fle-szyńskiego, prof. S. Glasera, podinspektora Policji Państwowej J. Jakub-ca. Na zastępców tej Komisji powołano dr W. Felca i dr B. Popielskiego. Na I Walnym Zebraniu prof. Leon Wachholz w uznaniu wybitnych za-sług dla rozwoju medycyny sądowej został mianowany Pierwszym Człon-kiem Honorowym Towarzystwa (3).

Do 1939 r. bardzo aktywnie działał tylko jeden Oddział, tj. war-szawski zrzeszający około 60 członków. W przeciągu 1,5-rocznej działał-ności na zwoływanych zebraniach wygłoszono 34 odczyty z dziedziny medycyny sądowej, kryminologii, prawa i psychiatrii sądowej. Oddział Towarzystwa został również zorganizowany we Lwowie, odbywając jed-no posiedzenie (1).

Okres II wojny światowej przerwał działalność Towarzystwa. Uchwa-łę o reaktywowaniu PTMSiK podjęto na Konferencji Profesorów Medy-cyny Sądowej, która odbyła się w dniach 19—20 marca 1948 r. we Wrocławiu.

Wstępne posiedzenie PTMSiK na którym przedstawiono statut To-warzystwa miało miejsce w dniu 18 listopada 1948 r. (obecnych było 24 osoby). Pierwsze posiedzenie organizacyjne odbyte zostało w dniu 27 października 1949 r. Dokonano wówczas wyboru Zarządu Głównego w następującym składzie: prof. W. Grzywo-Dąbrowski, dr A. Gubiński, prof. Handelsman, prokurator M. Halfter, prof. S. Manczarski, prof. J. Olbrycht, prof. B. Popielski, prof. S. Schilling-Siengalewicz, prof. J. Sawicki. W okresie 50-lecia godność Prezesa Zarządu Głównego pias-towały następujące osoby:

1938—1939	prof. W. Grzywo-Dą-browski	1972—(20.08)—1973(20.01)	prof. B. Popielski
1949—1956	prof. W. Grzywo-Dą-browski	1973—1975	doc. J. Markiewicz
1956—1960	prof. B. Popielski	1975—1979	prof. S. Raszeja
1960—1964	prof. W. Dżułyński	1979—1984	prof. S. Raszeja
1964—1967	prof. B. Puchowski	1984—1987	prof. S. Raszeja
1967—1970	prof. J. S. Kobiela	1987—	prof. Z. Przybylski
1970—1972	prof. J. S. Kobiela (do chwili śmierci)		

Zgodnie z § 4 Statutu, Towarzystwo ma prawo organizować Oddziały i sekcje naukowe. Oddziały Towarzystwa powstawały w następującej kolejności (4):

3. III. 1938 Oddział Warszawski. W dniu 27. X. 1949 nastąpiło reakty-wowanie działalności. Oddział obejmował swym zasięgiem również teren województwa lubelskiego. Od 11. I. 1980 r. rozpoczął działalność samo-dzielny Oddział w Lublinie

26. X. 1950 Oddział Krakowski

28. II. 1951 Oddział Wrocławski

7. VII. 1951 Oddział Gdański (działał do roku 1955). Reaktywowano dzia-łałość w dniu 26. VI. 1965 r. tworząc wspólny Oddział Gdańsko-Bydgoski.

Od 1985 r. rozpoczął działalność samodzielny Oddział w Bydgoszczy

29. IV. 1955 Oddział Szczeciński (od 1970 r. z Pododdziałem w Koszalinie

22. II. 1957 Oddział Poznański (od 29. XI. 1960 — Sekcja w Zielonej Górze)
13. II. 1959 Oddział Łódzki
11. X. 1966 Oddział Białostocki
21. VI. 1967 Oddział Katowicki.

II. DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSTWA

Zgodnie z § 3 Statutu, Towarzystwo ma na celu „ogniskowanie, organizowanie i popieranie pracy naukowej i praktycznej w zakresie medycyny sądowej i kryminologii”. Dla realizacji tego celu (§ 4) Towarzystwo ma prawo urządzania zebrań, zjazdów, wycieczek naukowych, urządzać kursy, wydawać czasopisma, prace naukowe, współpracować z instytucjami i towarzystwami o pokrewnym zakresie działania w kraju i za granicą.

1. Wydawnictwa Towarzystwa

Oficjalnym organem PTMSiK stało się Czasopismo Sądowo-Lekarskie. Powstało ono z inicjatywy prof. *Wiktora Grzywo-Dąbrowskiego*. W okresie międzywojennym ukazało się dwanaście roczników (od 1928 do 1939 r.). Każdy rocznik składał się z czterech zeszytów, a tylko rocznik 1939 miał 2 zeszyty.

Na Konferencji Profesorów Medycyny Sądowej we Wrocławiu (1) została podjęta Uchwała o wznowieniu wydawania czasopisma. Czasopismo pod nowym tytułem: „Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki” ukazało się w 1951 r.

W 1951 r. ukazały się trzy tomy Archiwum, w 1952 r. Tom IV, w 1953 r. Tom V, w 1955 r. Tom VI i VII, w 1956 r. Tom VIII, w 1957 r. Tom IX, w 1958 r. Tom X, w 1959 r. Tom XI, w 1961 r. Tom XII i XIII, w 1962 r. Tom XIV składający się z zeszytu nr 1 i 2, a w nazwie czasopisma pojawiło się określenie „półrocznik”, w 1963 r. Tom XV (zeszyt 1 i 2), w 1964 r. Tom XVI (nr 1 i 2). Ostatni tom XVII zawierający nr 1 i 2 ukazał się w 1965 r. W ciągłości wydawania czasopisma nastąpiła 2-letnia przerwa. Wznowienie wydawania czasopisma z inicjatywy ówczesnego Prezesa Zarządu Głównego prof. *Jana S. Kobieli* nastąpiło w 1968 r. Zaczęło się ukazywać pod zmienionym nieco tytułem jako „Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii” do 1975 r. jako półrocznik a następnie aż do chwili obecnej jako kwartalnik. Ukazało się 38 roczników Archiwum (zachowana została ciągłość numeracji tomów, pomimo dwuletniej przerwy w wydawaniu czasopisma).

Redaktorami Naczelnymi czasopism byli:

1928—1939 prof. *W. Grzywo-Dąbrowski*

1951—1964 prof. *W. Grzywo-Dąbrowski*

1964 (nr 2) — 1965 doc. *Władysław Widy* (Redaktorem Honorowym był prof. *W. Grzywo-Dąbrowski*)

1968—1984 prof. *A. Jakliński*

1985— prof. *Z. Marek*

W tych trzech czasopismach ukazujących się pod różnymi tytułami prawnicy, kryminolodzy, kryminaliści, głównie jednak medycy sądowi, mieli możliwość publikowania prac naukowych.

Prowadzone były również kroniki wydarzeń, sprawozdania Zarządu Głównego z działalności, sprawozdania członków ze szkoleń, z udziału w zjazdach i konferencjach naukowych poza granicami kraju. Ważnym

działem tych czasopism była bibliografia prac naukowych zapoczątkowana i systematycznie prowadzona przez prof. W. Grzywo-Dąbrowskiego, a kontynuowana przez prof. Z. Marka.

Odnosić również należy numery czasopism o charakterze specjalnym. I tak nr 2 w 1939 r. zadedykowano jako Zeszyt Jubileuszowy prof. S. Horoszkiewiczowi (40-lecie pracy zawodowej i 35-lecie pracy naukowej); nr 1 z 1972 r. został poświęcony pamięci prof. Jana Stanisława Kobieli; nr 2 z 1983 r. był dedykowany prof. Stefanowi Raszeji z okazji 60 rocznicy urodzin i 35-lecia pracy naukowej; nr 2 z 1986 r. poświęcono 180 rocznicy powstania krakowskiej Katedry Medycyny Sądowej i 200-leciu nauczania medycyny sądowej w Polsce; nr 4 z 1987 r. wydano z okazji 120 rocznicy urodzin prof. Leona Wachholza.

W 1967 r. z inicjatywy Zarządu Głównego został wydany Biuletyn Streszczeń prac naukowych z medycyny sądowej i działów pokrewnych za lata 1960—1966. W skład Komitetu wydawniczego wchodził: T. Borkowski, A. Jakliński (Redaktor) Z. Marek, W. Nasiłowski.

W 1988 r. ukazał się pierwszy numer Biuletynu Informacyjnego Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. Powstał on z inicjatywy Prezesa Zarządu Głównego. Celem wydawnictwa jest publikowanie wiadomości o działalności Towarzystwa, o awansach naukowych i zawodowych, nominacjach, pobytach zagranicznych, ważniejszych osiągnięciach naukowych i zmianach personalnych. W skład Zespołu Redakcyjnego wchodzi: prof. Z. Przybylski (Przewodniczący), dr M. Stochaj (sekretarz) oraz doc. dr A. Dubrzyński, doc. dr K. Sliwka, doc. dr R. Wachowiak, dr E. Baran (członkowie).

2. Zjazdy Towarzystwa

Spotkania naukowe medyków sądowych mają tradycję sięgającą XIX wieku (2). W 1869 r. w Krakowie zorganizowano I Zjazd Lekarzy i Przyrodników Polskich w którego programie znajdowała się medycyna sądowa. Do VI Zjazdu nasza dyscyplina wchodziła w dział medycyny publicznej, następnie łączona była z higieną. Na IX Zjeździe (Poznań 1898 r.) po raz pierwszy medycyna sądowa figurowała samodzielnie jako „sekcja medycyny sądowej i toksykologii”, a w czasie dwóch ostatnich Zjazdów XIV i XV (Poznań 1933, Lwów 1937) jako „sekcja medycyny sądowej i kryminologii”.

Po drugiej wojnie światowej zostały zorganizowane Krajowe Zjazdy Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii o następującej tematyce:

- I Zjazd — 15—16. XII. 1955 r. Warszawa (toksykologia alkoholu, serohematologia sądowa, błędy w sztuce lekarskiej).
- II Zjazd — 19—21. V. 1960 Białystok (nowoczesne metody laboratoryjne w medycynie sądowej, zagadnienia prawne, kryminalistyka, orzecznictwo).
- III Zjazd — 16—19. IX. 1965 r. Wrocław (serohematologia sądowa i inne metody badania dowodów rzeczowych, badania laboratoryjne materiału sekcyjnego, toksykologia i chemia sądowa).
- IV Zjazd — 24—26. IX. 1970 r. Kraków (Sesje główne: a) śmierć jako problem sądowo-lekarski, b) wypadkowość w komunikacji drogowej, c) zatrucia lekami. Ta ostatnia sesja była Sesją Jubileuszową z okazji 40-lecia istnienia Instytutu Eksper-

tyz sądowych w Krakowie im. prof. J. Sehna. Nadto zorganizowano w czasie Zjazdu trzy sympozja specjalistyczne: a) toksykologia środków ochrony roślin, b) zagadnienia kryminalistyczne wypadku drogowego, c) badania dowodów rzeczowych.

- V. Zjazd — 15—16. IX. 1975 Gdańsk (Sesje problemowe: a) wypadkowość przy pracy w aspekcie sądowo-lekarskim i społecznym, b) urazowość i nagły zgon dzieci oraz trzy sympozja tematyczne: a) narkomania, b) dochodzenie ojcostwa, c) zastosowanie współczesnej techniki obliczeniowej w medycynie sądowej).
- VI. Zjazd — 20—22. IX. 1979. Lublin (aktualne problemy diagnostyczne w medycynie sądowej w zakresie: a) tanatologii sądowo-lekarskiej, b) toksykologii sądowo-lekarskiej, c) serohematologii sądowo-lekarskiej).
- VII Zjazd — 20—22. IX. 1984 r. Katowice a) rozwój i rola współczesnej medycyny sądowej, b) postępy wiedzy sądowo-lekarskiej w badaniach zabójstw, c) toksykologia sądowo-lekarska, zatrucia lekami, narkomania, d) wybrane działy alkohologii w zakresie analityki i biochemii alkoholu, e) serologia sądowo-lekarska).
- VIII Zjazd — 4—6. IX. 1987 r. Poznań (a) etyka i deontologia w aspekcie nauk medycznych i prawa, b) postępy w tanatologii sądowo-lekarskiej, c) serohematologia sądowo-lekarska, d) lek jako czynnik zagrożenia życia człowieka, e) społeczne i sądowo-lekarskie aspekty alkoholizmu i narkomanii).

Zjazd IX Towarzystwa zostanie zorganizowany przez najmłodszą Katedrę Medycyny Sądowej we wrześniu 1990 r. w Bydgoszczy.

Planowany jest następujący program naukowy: prawo a problemy współczesnej medycyny, rola opinii lekarskiej biologicznej i chemiczno-toksykologicznej w procesie sądowym, zastosowanie nowoczesnej techniki obliczeniowej w medycynie sądowej. W większości przypadków materiały zjazdowe nie były publikowane w drukach zwartych. Częściowo prace przedstawiane na zjazdach były publikowane na łamach Archiwum. W druku zwartym ukazały się następujące materiały zjazdowe: Pamiętnik I Zjazdu Medyków Sądowych PZWL, Warszawa 1956, Pamiętnik w formie Suplementu do Archiwum Medycyny Sądowej po Zjeździe w Krakowie w 1970 r., Materiały Naukowe T. I po Zjeździe w Katowicach w 1984 r. Materiały Zjazdu w Poznaniu w 1987 r. wydane w Roczniku pod redakcją Z. Przybylskiego zatytułowanym: Postępy medycyny sądowej i kryminologii.

3. Konferencje Towarzystwa

W okresie 40-lecia powojennego (1949—1989) z inispiracji Zarządu Głównego względnie pod jego patronatem odbyło się szereg spotkań naukowych o charakterze konferencji, narad, spotkań szkoleniowych. Trud organizacyjny tych spotkań przyjmowały na siebie poszczególne Oddziały Towarzystwa. Część z tych spotkań nabrała charakteru cyklicznego. Spośród nich wyodrębnić należy:

- a. Szczecińskie Sympozja Naukowe. Zostały zorganizowane z inicjatywy prof. Z. Walczyńskiego. Ich kontynuację przejął prof. T. Marcinkowski.

- I Sympozjum 1963 r.: Zagadnienia stanu nietrzeźwości
- II Sympozjum 1966 r.: Alkohol a wypadki przy pracy
- III Sympozjum 1966 r.: Nauki przyrodnicze w służbie wymiaru sprawiedliwości.
- IV Sympozjum 1968 r.: Wpływ alkoholizmu na przestępstwa
- V Sympozjum 1969 r.: Społeczne aspekty alkoholizmu
- VI Sympozjum 1974 r.: Aspekty kryminalistyczne i sądowo-lekarskie przestępstw przeciwko życiu, zdrowiu oraz mieniu
- VII Sympozjum 1976 r.: Toksykomanie i nawyk alkoholizowania się wśród młodzieży
- VIII Sympozjum 1978 r.: Praca a alkohol. Działanie alkoholu etylowego w skojarzeniu z innymi substancjami
- IX Sympozjum 1980 r.: Dziecko — rodzina — alkohol. Trudności w ocenie stanu nietrzeźwości i możliwości ich przewyciężania. Postępy w naukach medycznych i prawnych a problemy zdrowia i bezpieczeństwa jednostki i społeczeństwa
- X Sympozjum 1982 r.: Nawyk alkoholizowania się i ulegania narkomanii w okresie obecnych przemian społecznych
- XI Sympozjum 1984 r.: Szkodliwości wynikające z nadużywania alkoholu i ulegania narkomanii
- XII Sympozjum 1986 r.: Zapobieganie nawykowi alkoholizowania się i uleganiu narkomanii
- XIII Sympozjum 1988 r.: Możliwości skutecznego zapobiegania pijaństwu i narkomanii

b. Ogólnopolskie Konferencje Naukowe organizowane przez wrocławski Oddział z inicjatywy prof. J. Kornobisa, pod hasłem błąd lekarski a następnie jako błąd lekarski, etyka lekarska, działania jatrogenne.

- I Konferencja 19—20. V. 1978 r.
- II Konferencja 19—20. X. 1981 r.
- III Konferencja 18—19. X. 1985 r.

c. Ogólnopolskie Konferencje poświęcone nietrzeźwości i wypadkowości drogowej zrodzone z inicjatywy prof. W. Nasiłowskiego, organizowane przez katowicki Oddział Towarzystwa.

- I Konferencja 24. III. 1972 r. Opiniowanie nietrzeźwości po wypadkach drogowych.
- II Konferencja 5—6. V. 1977 r. Wypadkowość drogowa — alkoholizm — oraz inne przyczyny biologiczne.
- III Konferencja 28—29. IV. 1979 r. (Wisła—Jawornik) Toksykologia alkoholu (interakcja leków i alkoholu). Trudności w opiniowaniu sądowo-lekarskim (wątpliwości opiniodawcze trudnych przypadków).

Niemniej ważne w swej tematyce były narady i konferencje, podejmujące aktualne tematy nurtujące środowisko medyków sądowych. Chronologicznie wymienić należy:

- 1) 3—5. X. 1957 r. Poznań — Krajowa Narada Naukowa Robocza nt.: Wybrane zagadnienia prawno-lekarskie a) psychiatria sądowa — znaczenie kryminalne i społeczne zazdrości małżeńskiej i urojeń niewierności małżeńskiej, b) medycyna sądowa — urazowość wśród dzieci ze stanowiska społecznego i sądowo-lekarskiego, c) lekarz w obliczu prawa — zasady odpowiedzialności karnej lekarza.

- 2) 22—24. VI. 1961 r. Szczecin — II Krajowa Robocza Konferencja Naukowa w zakresie medycyny sądowej, kryminologii i kryminalistyki, nt.: Zagadnienia prawne i organizacyjne w medycynie sądowej. Uszkodzenia ciała. Tanatologia sądowa. Toksykologia sądowa. Sero-logia sądowa — dochodzenie ojcostwa. Kryminalistyka.
 - 3) 21—23. III. 1963 r. Warszawa — III Krajowa Naukowa Narada PTMSiK nt.: Wypadki drogowe. Rola medycyny sądowej, kryminali-styki i nauk pokrewnych w zapobieganiu i dochodzeniu przyczyn wy-padków drogowych.
 - 4) 29—30. XI. 1963 r. Wrocław — Konferencja Naukowa poświęcona prawnym i lekarskim zagadnieniom alkoholizmu.
 - 5) 3. VI. 1967 r. Poznań — Krajowa Konferencja Naukowa nt.: Farma-kologiczny doping w sporcie.
 - 6) 24. V. 1968 r. Kraków — Konferencja Naukowa nt.: Chorobowe przyczyny nagłej śmierci. Oznaczanie czasu śmierci. Śmierć klinicz-na i biologiczna w aspekcie przeszczepiania narządów.
 - 7) 28. IX. Poznań — Konferencja Robocza nt.: Kliniczna i sądowo-le-karska ocena płodności mężczyzn.
 - 8) 22. III. 1969 r. Poznań — Konferencja Naukowa nt.: Orzecznictwo w obrażeniach głowy i w urazach wielonarządowych powstałych w wypadkach drogowych.
 - 9) 18. V. 1970 r. Poznań — Narada Naukowa Robocza nt.: Uszkodzenie ciała w świetle nowego Kodeksu Karnego.
 - 10) 12. XI. 1970 r. Poznań — Sympozjum Naukowo-Robocze nt.: Wy-padki drogowe.
 - 11) 23. I. 1971 r. Kraków — Krajowa Narada Wojewódzkich Specjalistów d/s medycyny sądowej nt.: Opiniowanie sądowo-lekarskie w spra-wach przestępstw przeciwko życiu.
 - 12) 26. X. 1971 r. Kraków — Konferencja Naukowa nt.: Znaczenie ba-dań i ekspertyzy psychologicznej w praktyce wymiaru sprawiedli-wości.
 - 13) 10—11. X. 1972 r. Szczecin — Sympozjum nt.: Ślad jako dowód w postępowaniu przygotowawczym i karno-sądowym.
 - 14) 8—9. XII. 1972 r. Poznań — Konferencja Naukowa nt.: Urazy ośrod-kowego układu nerwowego.
 - 15) 20. I. 1973 r. Kraków — Konferencja Naukowa nt.: Problematyka badań serologicznych i grupowych w dochodzeniu spornego ojcostwa.
 - 16) 29—30. XI. 1973 r. Kraków — Konferencja Szkoleniowa nt.: Zabójś-twa w wyniku urazów mechanicznych. Współczesne metody zabez-pieczania i badania dowodów rzeczowych.
 - 17) 9—10. XII. 1976 r. Kraków/Osieczany — Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt.: Postępy w medycynie sądowej: a) dzieciobójstwo, b) krwotoki podpajęczynówkowe na podstawie mózgu, c) interpretacja pojęć zawartych w art. 155 § 2 pkt. 2 KK, d) aktualne problemy sero-enzymologii sądowo-lekarskiej, e) podstawy dokonywania tzw. rachunku retrospektywnego.
 - 18) 16—17. IX. 1977 r. Kraków/Mogilany — I Polsko Niemiecka Kon-ferencja Naukowa nt.: Wydolność metod a opiniowanie — Sesja 1 — Pojęcia, definicje, sposoby ujęć, Sesja 2 — Strategie opiniodawcze, Sesja 3 — Wydolność metod w toksykologii sądowej, Sesja 4 — Inne badania nad wydolnością metod.
- W kontynuacji nawiązanej współpracy z medykami sądowymi z NRD

w dniach: 23—24 września 1980 r. w Lipsku odbyło się II Dwustronne Sympozjum medyków sądowych PRL i NRD nt.: Współpraca między medykami sądowymi i pracownikami organów sądownictwa i bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem nauki o śladach.

- 19) 22. XI. 1980 r. Kraków — Konferencja Naukowa nt.: Zespołowe interdyscyplinarne opiniowanie w wypadkach drogowych.
- 20) 11—12. V. 1981 r. Gdańsk (Jastrzębia Góra — Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe nt.: Wypadki zbiorowe (katastrofy) w praktyce sądowo-lekarskiej i kryminalistycznej oraz Ogólnopolska narada robocza serologów sądowych.
- 21) 22—23. III. 1984 r. Kraków — Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa nt.: Typowanie antygenów HLA — A, B, C. Serologia grupowa krwi ludzkiej.
- 22) 12—13. IV. 1985 r. Kraków — Konferencja Ogólnopolska nt.: Problematyka orzecznictwa alkoholowego (cały ciężar organizacyjny Konferencji przypadł Instytutowi Ekspertyz Sądowych w Krakowie).
- 23) 10—12. X. 1985 r. Rzeszów — Konferencja Naukowa nt.: Orzecznictwo sądowo-lekarskie w sprawach postępowania karnego, cywilno-odszkodowawczego i inwalidzkiego.
- 24) 18—19. X. 1985 r. Wrocław — Sympozjum Naukowe nt.: Biologiczne metody rozstrzygania spornego ojcostwa (sympozjum przebiegające równolegle z III Konferencją nt.: Błąd lekarskiego).
- 25) 6—7. XII. 1985 r. Kraków — Sympozjum Naukowe nt.: Problemy rekonstrukcji wypadków drogowych (cały ciężar organizacyjny przypadł Instytutowi Ekspertyz Sądowych).
- 26) 12—13. V. 1986 r. Łódź/Cesarka — I Łódzkie Sympozjum Naukowe nt.: Przestępstwa przeciwko życiu.
- 27) 16—20. V. 1988 r. Warszawa/Popowo — Sympozjum Nauk Sądowych — Ślady kryminalistyczne.
- 28) 22—23. IX. 1988 r. Kraków — II Sympozjum — Problemy rekonstrukcji wypadków drogowych (organizowane przez Instytut Ekspertyz Sądowych w Krakowie).

4. Organizacja służby sądowo-lekarskiej

W okresie 20-lecia międzywojennego, jeszcze w czasie poprzedzającym powstanie Towarzystwa, medycy sądowi doceniali konieczność organizacji jak to wówczas określano rzeczoznawstwa sądowo-lekarskiego. Dowodzą tego artykuły zamieszczane na łamach Czasopisma Sądowo-Lekarskiego oraz uchwały Konferencji Profesorów Medycyny Sądowej, która odbyła się 17. V. 1936 r. w Warszawie (3). Postulowano wówczas utworzenie przy wszystkich Sądach Okręgowych etatów lekarzy sądowych. Z projektem organizacji rzeczoznawstwa wystąpił również w lipcu 1937. prof. W. Grzywo-Dąbrowski (6). Proponował powoływanie etatowych lekarzy sądowych, utworzenie Rady Sądowo-Lekarskiej i Głównej Rady Sądowo-Lekarskiej.

W okresie po drugiej wojnie światowej sprawa organizacji służby sądowo-lekarskiej i orzecznictwa sądowo-lekarskiego została podjęta ponownie na dwóch Konferencjach profesorów Medycyny Sądowej we Wrocławiu (19—20. III. 1948 r.) i w Warszawie (11—12. II. 1950 r.). Problem organizacji służby sądowo-lekarskiej rozważano również na konferencji zorganizowanej przez Komisję Konsultacyjno-Naukową przy Mi-

nisterstwie Sprawiedliwości, która miała miejsce w dniu 7 października 1950 r. w Warszawie (11). Pomimo tych słusznych uchwał, planów, projektów, wysiłki podejmowane przez przedstawicieli Towarzystwa pozostały bezowocne. Pod koniec dekady lat 60 i w latach siedemdziesiątych nastąpiło ponowne nasilenie starań ze strony Zarządu Głównego, mających na celu doprowadzenie do powstania służby sądowo-lekarskiej w Polsce.

W rezultacie tych starań doszło do powołania specjalisty krajowego i specjalistów wojewódzkich ds. medycyny sądowej. Specjalistą Krajowym zostaje prof. J. S. Kobiela a po jego śmierci powołano na to stanowisko prof. A. Jaklińskiego. W dalszym ciągu jednak brak było najważniejszego ogniw tej organizacji, tj. terenowych lekarzy medyków sądowych. W dniu 15. VI. 1978 r. zostały ogłoszone Wytyczne Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej (Dz. Urz. Min. Zdr. i Op. Społ. 1978. Nr 11, poz. 28). W wytycznych tych podano m.in. w celu realizacji zadań w dziedzinie medycyny sądowej dla potrzeb sądów i organów ścigania tworzyć się zakłady medycyny sądowej w wojewódzkich szpitalach zespolonych oraz stanowiska lekarzy medycyny sądowej w zespołach opieki zdrowotnej. Jak to ocenił S. Raszeja „...powstała sytuacja, która pozwala na realizację uchwały Zarządu Głównego PTMSiK sprzed kilkunastu lat o utworzenie sieci usługowych zakładów wykonujących podstawowe ekspertyzy na rzecz organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości...” (10).

Jeszcze przed ukazaniem się tych Wytycznych powstał przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Rzeszowie Zakład Medycyny Sądowej. (21. IX. 1977 r.) w okresie późniejszym tego typu Zakłady powstały w Bielsku-Białej, w Olsztynie (15. VI. 1980), w Kielcach (1. II. 1985 r.).

III. GODNOŚCI I WYRÓŻNIENIA HONOROWE CZŁONKÓW TOWARZYSTWA

W uznaniu zasług w dziedzinie nauki lub zasług dla Towarzystwa, członkostwo honorowe otrzymali: L. Wachholz, J. Olbrycht, W. Grzybowski, W. Wolter, T. Cyprian, W. Dżułyński, B. Popielski, J. Markiewicz, T. Pragłowski, M. Byrdy, E. Chróścielewski. Członkostwo honorowe było nadawane medykom sądowym spoza granic Polski. Otrzymali je m. in. profesorowie: L. Breiteneker (Austria), J. T. Tesar (CSRS), H. Gormsen (Dania), M. Muller i L. Roche (Francja), J. Miliciński (Jugosławia), O. Prokop, W. Durwald, A. Simon, W. Haferland (NRD), H. J. Malach (RFN), H. P. Hartman (Szwajcaria), C. Gerin (Włochy), M. Awdiejew i A. P. Gromow (ZSRR).

Członkowie Towarzystwa otrzymywali również zaszczytne wyróżnienia od towarzystw zagranicznych. I tak członkostwo honorowe Niemieckiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Społecznej otrzymali: J. Olbrycht, B. Popielski, S. Raszeja, a Członkostwo honorowe Towarzystwa Medycyny Sądowej NRD otrzymali: M. Byrdy, K. Jaegermann, B. Popielski, S. Raszeja. Członkiem honorowym Towarzystwa Medycyny Sądowej w Jugosławii jest B. Popielski i S. Raszeja. Honorowym członkostwem Czechosłowackiego Towarzystwa Medycyny Sądowej wyróżnieni zostali: Z. Marek, W. Nasiłowski i B. Popielski. Członkiem honorowym Włoskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej jest B. Popielski. Członkami korespondentami Niemieckiego Towarzystwa Medycyny Prawnej są: Z. Marek, J. Markiewicz, W. Nasiłowski. Członkiem korespondentem Francuskiego Towarzystwa S. Raszeja.

Ryc. 3. Uroczyste Zebranie poszerzonego Zarządu Głównego PTMSiK z okazji XXX-lecia PRL — Gdańsk 1974 r. Stoją od strony lewej: doc. W. Lewkowski (WAM Łódź), dr G. Wośko (AM Szczecin), doc. W. Nasiłowski (AM Katowice), dr R. Bryc (AM Lublin), prof. M. Byrdy (AM Białystok), dr Z. Przybylski (AM Poznań), prof. S. Raszeja (AM Gdańsk), doc. T. Pragłowski (AM Katowice), prof. B. Popielski (AM Wrocław), prof. A. Jakliński (AM Lublin), prof. E. Chróścielewski (AM Poznań), dr B. Andreas-Ludwiczka (AM Warszawa) — zasłonięta, dr J. Gurgul (Prokuratura Generalna Warszawa) — odwrócony, doc. J. Markiewicz (IES Kraków), doc. R. Stańczykowa (AM Warszawa), doc. K. Jaegermann (AM Kraków), dr A. Dubrzyński (AM Gdańsk), doc. Z. Fiedorczuk (AM Łódź), mgr Żyła (Prokurator Wojewódzki — Gdańsk), doc. Z. Marek (AM Kraków).

Ryc. 4. Krajowy Zjazd Naukowy PTMSiK — Gdańsk 1975 r. Stoją od strony lewej w pierwszym rzędzie: doc. W. Nasiłowski, doc. J. Markiewicz, prof. B. Popielski, prof. S. Raszeja; w drugim rzędzie: doc. T. Pragłowski, doc. Z. Marek, doc. T. Marcinkowski, prof. E. Chróścielewski, doc. Z. Fiedorczuk.

Przedstawiciele Towarzystwa piastowali również funkcje wiceprezydentów Międzynarodowej Akademii Medycyny Sądowej i Społecznej: L. Wachholz (1938), B. Popielski (1973) i S. Raszeja (1979). Wiceprezydentem Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Sądowych w latach 1976—78 był S. Raszeja. Szczególne wyróżnienie otrzymał Jan Stanisław Olbrycht, w 1962 r. został Mu nadany doktorat honoris causa iuris Uniwersytetu Jagiellońskiego.

IV. PUBLIKACJE POŚWIĘCONE TOWARZYSTWU

Opracowania dotyczące Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii znaleźć można w artykułach następujących autorów: B. Puchowski (8), B. Popielski (7), W. Nasiłowski (12), Z. Marek i J. Wiśniewski (5) oraz S. Raszeja (9).

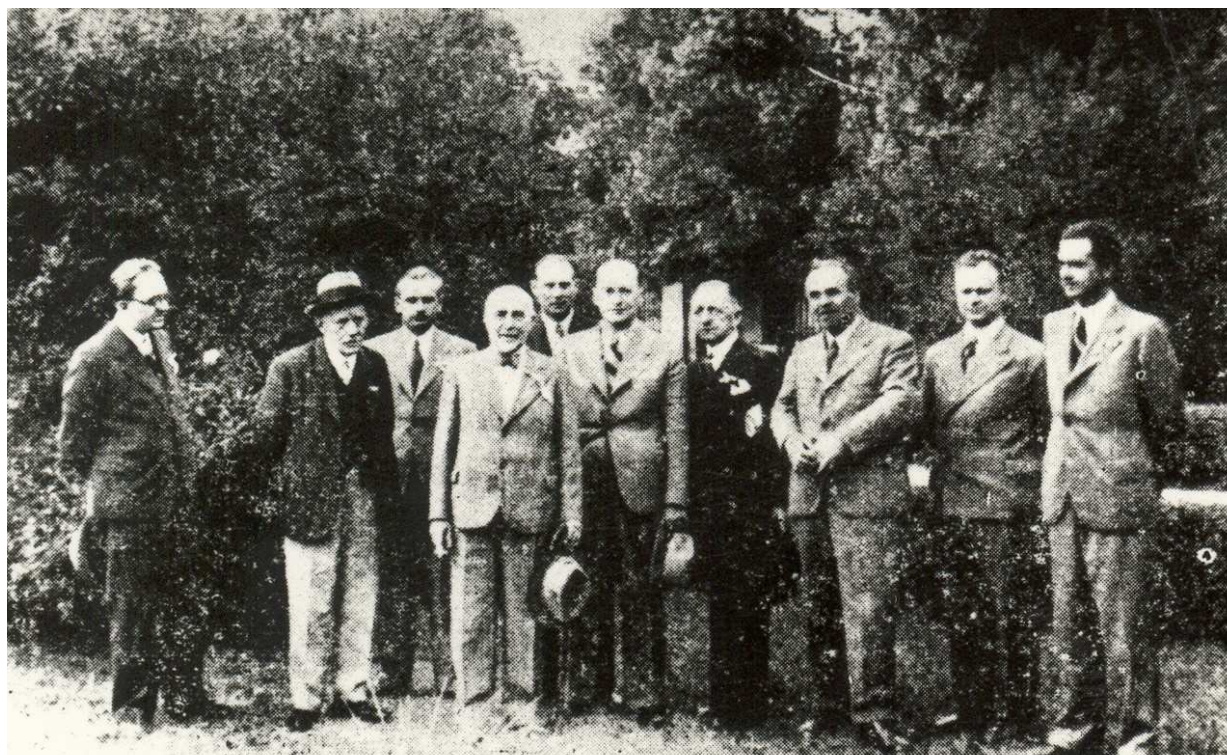
PIŚMIENNICTWO

1. Arch. Med. Sąd. Psych. Sąd. i Krym. (Kronika): 1951, I, 174—180. — 2. Baran E.: Udział medyków sądowych w Zjazdach Lekarzy i Przyrodników Polskich w XIX i XX wieku. Arch. Med. Sąd. i Krym. 1985, 2, 129—135. — 3. Czasopismo Sądowo-Lekarskie (Kroniki): 1928, R. I, 5—22; 1936, R. IX, 2, 164; 1937, R. X, 3, 256; 1938, R. XI, 1, 98—99. — 4. Kronika Oddziałów Terenowych Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. Arch. Med. Sąd. i Krym. 1973, 2, 207—216. — 5. Marek Z., Wiśniewski J.: XXXV lat Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. Arch. Med. Sąd. i Krym. 1973, 2, 203—206. — 6. Pamiętnik XV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich 4—5. VII. 1937. Wyd. Komitetu Organizacyjnego, Lwów, 1939. — 7. Popielski B.: Rys historyczny Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. Pol. Tyg. Lek. 1966, R. XXI, 23, 857—861. — 8. Puchowski B.: 20 lat medycyny sądowej w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Arch. Med. Sąd. Psych. Sąd. i Krym. 1964, R. XVI, 1—3. — 9. Raszeja S.: 40-lecie Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. Arch. Med. Sąd. i Krym., 1978, 3, 173—174. — 10. Raszeja S.: Niektóre zagadnienia współpracy placówek medycyny sądowej i organów ścigania. Probl. Krym. 1979, 141, 545—550.
11. Stan kryminalistyki i medycyny sądowej. Konferencja teoretyków i praktyków prawa karnego. Materiały z prac przygotowawczych do I Kongresu Nauki Polskiej. Wyd. Ministerstwa Sprawiedliwości. Warszawa, 1951. — 12. Stan medycyny polskiej w opinii towarzystw lekarskich. Nasiłowski W.: Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii — Stan medycyny sądowej w Polsce oraz jej perspektywy rozwojowe. Wyd. Zrzeszenie Pol. Tow. Lek. PZWL, Warszawa, 1971, 286—292.

Adres autorów: Katedra i Zakład Medycyny Sądowej AM, ul. Grzegorzewska 16, 31-531 Kraków

Nadesłano do Redakcji: 16.11.1988 r.

Zakwalifikowano do druku: 21.12.1988 r.

Ryc. 1.

Ryc. 2.

Ryc. 3.

Ryc. 4.